

LA «HOJA PARROQUIAL» D'ALTAFULLA (1946-1951)

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball no pretén sinó aproximar-nos, d'una manera esquemàtica i desapassionada, al coneixement de la quarta plana dels Fulls Parroquials que els altafullencs de fa una quarantena d'anys pogueren tenir a les seves mans.

Vist que el material existent és voluminós, i que algunes de les coses que hi apareixen ja han estat estudiades i publicades, ens limitarem a donar-ne una visió global, sense pretendre'n l'anàlisi, tot destacant les seccions i enumerant cronològicament els fets que hem considerat de més interès en el seu temps.

2. ELS FULLS EN SI: DESCRIPCIÓ I PARTICULARITATS

La col·lecció de Fulls Parroquials d'Altafulla s'enceta el 6 de gener de 1946 i s'acaba el 21 d'octubre de 1951; consta de 305 exemplars, distribuïts en dues èpoques. A la primera, hi comptem 52 fulls l'any 1946; 53 l'any 1947; 52 el 1948; 53 el 1949 i 11 el 1950. Total, 221.

La segona època no presenta cap mena d'interrupció, i és formada per 84 exemplars: 42 per al 1950 (que així, total, en té 53) i 42 per al 1951, car no s'acaba amb l'any, com ja hem assenyalat.

Els exemplars de la primera època són uns fulls de $23,1 \times 16,6$ cm, doblegats per la meitat, i els de la segona fan $34,5 \times 24,6$ cm —per bé que hi ha alguna excepció— i van també plegats. En ambdós casos, el paper utilitzat és el que en podríem anomenar paper de diari, i el seu gramatge és de 18 Qg. o lleugerament inferior. Les tres cares primeres eren generals per a l'Arxidiòcesi, i a la quarta, la del darrera, era on anava la temàtica específicament altafullenca, que és a la que, exclusivament, ens atindrem.

HOJA PARROQUIAL

ALTAFULLA

AÑO XVIII

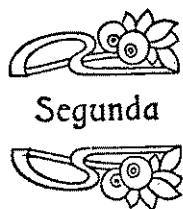
5 MAYO 1946

NUM. 1046

Año III. Núm. 5.

Domingo, 1 de Febrero de 1948

Segunda

Epoca

Redacción y Administración
PALACIO ARZOBISPAL

Domingo, 17 de Diciembre de 1950

TARRAGONA
Año I - Núm. 40

Capçaleres de la «Hoja Parroquial» d'Altafulla.

La tinta utilitzada és habitualment de color negre, llevat d'excepcions que ja esmentarem.

El 1946, s'inicia el dia de Reis amb el núm. 1028 de l'any XVIII dels Fulls Parroquials generals, i els 24 primers números arrossegueu aquesta numeració, fins al 16 de juny, amb el núm. 1052. La resta de fulls corresponents a aquest any no van numerats.

El 1947 comença amb el núm. 1 de l'any II, i així continua fins al final de l'any. El mateix passarà el 1948, 49 i 51; el 1950 és diferent perquè és quan es produeix el canvi d'època, i, per tant, de numeració. El núm. 17 de l'any 1947, corresponent al 27 d'abril, dia de la Mare de Déu de Montserrat, ens ofereix la capçalera i la darrera plana de color blau, com també el núm. 51 del mateix any (14-12-47). El 18 de maig, amb el núm. 20, s'abandona la capçalera inicial, que era exclusivament composta de lletres d'impremta, i s'estrena la que ha de durar fins a la fi del Full Parroquial d'Altafulla. Estava integrada per un dibuix de l'església parroquial i un bocí de castell, l'ermita de sant Antoni i la Creu del Comunidor, i, en primer terme, el bàcul, els guants amb l'anell pastoral i la mitra (símbols episcopals referits a sant Martí, patró i titular de la Parròquia).

Sense abandonar el 1947, el núm. 46 (11-11) està dedicat integralment a sant Martí, amb dues fotografies: l'una és del quadre que es venerava de sant Antoni, i l'altra del retaule de l'altar major de l'Església parroquial.

L'any 1948 sols ofereix tres particularitats tipogràfiques: el núm. 19 (9 de maig) i el núm. 41 (10 d'octubre) tenen capçalera i darrera plana de color blau, i el núm. 42 (17-10), de color marró.

El 1949 ens n'ofereix quatre: el núm. 3 (16-1), el 32 (7-8) i el 43 (16-10) tornen a utilitzar el color blau, i el 41 (6 d'octubre), és un extra entre setmana fet amb motiu de la visita pastoral de Mns. Benjamín de Arriba y Castro —aleshores Arquebisbe—, i conté una fotografia del Prelat.

L'any 1950, per sant Josep (teòricament núm. 12 de l'any V), s'inicia el nou format amb el núm. 1 de l'any I de la segona època. Els núms. 16 (2-7), 17 (9-7) i 35 (12-11) també estan impresos amb tinta blava.

Pel que fa al 1951 i darrer, les diferències que observem són les següents: així com a la 1ª època, en què la numeració partia de l'1 cada primer diumenge de gener (excepció feta, com hem apuntat, del 1946), en aquesta Zona, la numeració comença amb el núm. 1 el 19 de març del 1950 i és correlativa fins al núm. 84, corresponent a l'últim full

aparegut, el 21 d'octubre. Del núm. 63 ençà (27-5), s'amplia l'espai dedicat a la capçalera, per bé que no varien les proporcions del dibuix. El núm. 67 (24-6) és blau, com també el 84 i últim. En els darrers números, a partir del full 70 (15-7-51) s'afegeixen unes orles a la capçalera, que s'hi observaran fins a la fi.

El format petit, és a dir, la primera època, el Full Parroquial era el de la «Fiesta Santificada», que editaven els Pares de l'Immaculat Cor de Maria, de Barcelona. Hem de remarcar que en el seu interior no hi trobem cap article, cap secció ni cap comentari en català, com tampoc en la part corresponent a Altafulla, llevat d'alguns petits detalls que més endavant esmentarem.

Quant als de la segona època, són la «Hoja Diocesana», editada sota els auspicis i el patrocini de l'Excm. i Rvdm. Arquebisbe de Tarragona, Mns. Arriba y Castro. Bé que pugui semblar contradictori per als qui conegueren el tarannà del que després fou Cardenal, en aquests fulls sovintegen articles i seccions en català, i encara que —comparativament parlant— l'espai era minso respecte al castellà, i que tampoc no apareixia totes les setmanes, malgrat això, dic, és significatiu aquest petit avenç en la recuperació de la llengua. De la mateixa manera que també és significatiu que, a pesar d'haver donat peu des de les pàgines interiors, en la netament altafullenca, la nostra parla no fos emprada mai en cap secció fixa o comentari; tan sols en petites transcripcions d'actes o testaments —majorment del s. XVII— i no en totes, després d'allegar que en aquella època es tenia el costum de fer-ho així.

3. SECCIONS

Les diverses seccions que componen la darrera plana dels Fulls Parroquials en qüestió, es poden dividir, a grans trets, en tres apartats.

3.1. *De tipus religiós*

Els fulls serveixen de circular entre els fidels de la Parròquia. A través d'aquestes circulars, el Rector assabenta els feligresos de les diverses celebracions que tindran lloc. Els actes de cultes —misses, majorment— són nombrosos; no hem d'oblidar que era una època en què la devoció era manifesta, per una banda, i, per l'altra, que a vegades també s'hi anava a toc de xiulet. Afegim-hi, també, i sense ironia, que

l'oferta d'esplai, de distraccions, no era ni de bon tros, com la que els darrers anys se'ns proporciona. Així, no és d'estranyar que es fessin festes religioses en honor de la majoria de sants, i que aquestes fossin concorregudes. A tall d'enumeració no exhaustiva, en relacionem unes quantes: Misses solemnes per sant Sebastià, per la Sagrada Família, els set diumenges de sant Josep, festa de la Purificació, festa de sant Blai amb benedicció de fruits, tridu de desgreuges, tota la Setmana Santa, benedicció del terme, Ascensió, Sagrat Cor de Jesús, novena a l'Esperit Sant, benedicció de les Fonts Baptismals, Corpus, sant Joan, sant Pere i sant Pau, el Sagrat Cor, la Verge del Carme, festa del «Glorioso Alzamiento Nacional», de sant Jaume; Assumpció de Ntra. Senyora, Octava de l'Assumpció, sant Antoni de Pàdua, Tridus de preparació, mes del Santíssim Rosari, festa del Rosari, «Dia del Caudillo», Ntra. Sra. del Pilar, Crist Rei, Tots Sants, sant Albert Magne, Difunts, festa «de los Caídos», sant Martí, Novenari d'Ànimes, Immaculada, santa Llúcia, Nadal, sant Esteve, Circumcisió, Epifania...

S'hi donen també notícies sobre la Comunió als malalts, les reunions de les Filles de Maria, de l'Apostolat de l'Oració, de la Junta del Cementiri, del Catecisme Parroquial, d'imposicions d'escapularis, sobre la recollida de «Bulas de la santa cruzada» i recaptés.

S'aprofiten les avinenteses per parlar del Domund, del Dia del Seminari, etc. (tot fent saber que les collectes seran extraordinàries), i les intencions del Sant Pare o del Prelat de l'Arxidiòcesi a fi que els fidels també hi preguin.

Un altre apartat el constitueixen les informacions de recessos o exercicis espirituals, aquí o a la Selva del Camp o a d'altres indrets, convocant i animant a la seva assistència.

La bústia de Consultes apareix mensualment. El Rector informa puntualment del dia que es donarà resposta a les qüestions plantejades.

Incloem aquí, encara que no sigui, de fet, de tipus religiós, la secció «pa dels pobres», a vegades anomenada «pa de sant Antoni», i on s'informa dels diners recollits mensualment, destinats o ser repartits entre els més necessitats de la vila. Com a anècdota podem dir que les quantitats recollectades oscillen entre les 4, 7 i 12 pts. al mes. Mentre que el dia del Domund del 1949 es varen recollir 370 pts., aquell mateix mes, octubre, se'n recaptaren 8 per als necessitats de la Paròquia. Això ens porta a suposar que o bé movien més a compassió els pobres «negrets» i «xinets» que els de casa o bé que a casa no hi havia gaires pobres.

3.2. *De tipus històric*

Dels 305 fulls, 167 —és a dir, més de la meitat— contenen una secció anomenada «Notícies Històriques», unes vegades, i «Notes Històriques» unes altres.

L'autor es dedica a transcriure notícies diverses dels pocs manuals que aleshores restaven a la parròquia, del mateix «llibre de la parròquia», iniciat amb similars pretensions a principis de segle, i d'altres documents que alguns feligresos li proporcionaven. Mn. Ramon Quintana va fer tothora una crida a la població perquè no llencés cap paper vell, ja que amb aquests papers —deia— es pot anar reconstruint, pas a pas, la història d'un poble.

Si bé no tocarem aquest apartat en detall —que, d'una banda, seria inacabable i, de l'altra, força coses de les que ens parla, avui dia estan publicades dins dels Estudis Altafullencs—, sí que enumerarem els temes que el Full es dedica a comentar, per a curiositat del lector.

Cal fer notar que ocupa bona part de l'espai a descriure'ns com era l'Església abans de la guerra del 36. El trauma, al cap de deu anys, no havia estat superat, i és comprensible si pensem en el tresor artístic que la Parròquia d'Altafulla posseïa. [Els parèntesis que hi ha, són nostres].

3.2.1. *Dels temes*

1946:

La nostra Església Parroquial. (Incapacitat de l'antiga, decisió de fer la nova; primera pedra).

Benedicció de l'Església Parroquial. Benedicció de la campana.

La nova Església Parroquial: La seva construcció.

La nova Església Parroquial: La seva construcció. Capítol de condicions (en dos fulls).

La Santa Missió.

Dimarts de Pasqua.

Devoció a sant Antoni.

L'ermita de sant Antoni.

Confraria de sant Isidre.

L'ermita de sant Antoni (5 fulls).

L'ermita de sant Antoni. El quadre (5 fulls).

L'ermita de sant Antoni. Festes centenàries. Setembre del 1920 (3 fulls).

L'ermita de sant Antoni durant la revolució marxista.. Restauració del culte.

Sant Antoni i Altafulla. Construcció del nou altar.

Sant Antoni i Altafulla (De la construcció del nou altar a l'Església actual...) (3 fulls).

D'una controvèrsia entre les confraries de sant Isidre i sant Antoni de Pàdua (2 fulls).

1947:

Acta de concòrdia entre les confraries de sant Isidre i sant Antoni de Pàdua sobre l'ordre de precedència de llurs respectives banderes en les processons; traduïda del llatí (7 fulls).

L'Església Parroquial. La seva descripció (2 fulls).

L'Església Parroquial. La capella de sant Isidre (4 fulls).

L'Església Parroquial. La capella del sant Crist.

L'Església Parroquial. La capella de santa Magdalena (4 fulls).

L'Església Parroquial. Construcció de l'altar de sta. Magdalena.
Altar de sant Antoni de Pàdua.

L'Església Parroquial. Altar de sant Antoni de Pàdua (2 fulls).

L'Església Parroquial. Altar de ntra. sra. del Pilar (3 fulls).

L'Església Parroquial. Altar de les beneïdes Ànimes del Purgatori.

L'Església Parroquial. L'altar Major (3 fulls).

L'Església Parroquial. Altar de ntra. sra. del Carme (2 fulls).

L'Església Parroquial. Altar de ntra. sra. del Carme. Altar de
St. Sebastià.

L'Església Parroquial. Altar del Nen Jesús.

L'Església Parroquial. Altar del Nen Jesús. Altar de sant Miquel.

L'Església Parroquial. Altar de sant Miquel. Obres de restauració
a la Capella del Santíssim.

L'Església Parroquial. Capella del Santíssim (10 fulls).

L'Església Parroquial. La capella del Roser.

1948:

De la devoció d'aquesta Parròquia a sant Sebastià.

L'Església Parroquial. Capella del Roser (9 fulls).

L'Església Parroquial. Retaule de la capella del Roser (2 fulls).

L'Església Parroquial. De la capella del Roser (2 fulls).

L'Església Parroquial. El Baptisteri.

L'Església Parroquial. El Cor.

L'Església Parroquial. La Sagristia (2 fulls).

L'Església Parroquial. El campanar. El rellotge.
L'Església Parroquial. Profanació i destrucció (4 fulls).
L'Església Parroquial. Apèndix. La pica baptismal.
L'Església Parroquial. Apèndix. L'orgue.

1949:

Rectors d'Altafulla (s. xv endavant) (9 fulls).
Cementiris i enterraments d'Altafulla (6 fulls).
Capella del Cementiri (2 fulls).
Enterraments a l'Església.
Darreres visites pastorals practicades a Altafulla (d'ençà el 1882).
De l'Església Parroquial. Robes i ornaments.
De l'Església Parroquial. Tàlems, umbrelles, banderes, estendarts,
etc.

1950:

De l'Església Parroquial. Processons, carrosses...
De l'Església Parroquial. Objectes propis de la setmana Santa.
Monument, urna, misteris.
Arxiu Parroquial.
Daurat de l'altar de sant Isidre (4 fulls).
De l'Església Parroquial (cessió de terrenys per a l'ampliació de
l'església antiga) (2 fulls).
L'Abadia (3 fulls).
Les aigües (de la seva escassetat).
Sant Antoni de Pàdua.
Un enterrament solemne (la marquesa Baltasara) (2 fulls).
Venda d'una casa (transcripció d'un document curiós) (6 fulls).

1951:

Arrendament de les herbes i pasturatges.
Arrendament de la fleca (1615).
Arrendament de la taverna (1615).
Freds i nevades (d'ençà del març del 1619).
Un altre enterrament il·lustre (Agustina de Montserrat, 1793).
Arrendament de la tenda de l'oli i del repès (1616).
Un testament exemplar (d'un pagès de Codony, del 1615) (4 fulls).
Ecos de la Quaresma del 1618.
Una víctima de la pirateria algeriana (1701, rescat d'un pescador
capturat pels algerians) (4 fulls).

Una escriptura debitòria (per compra de llanes a uns altafullencs del 1701) (3 fulls).

Un litigi interessant (el 1618, per haver pres, un capità, una mula) (5 fulls).

3.2.2. *De les dates*

Les dates d'aparició d'aquestes notes històriques són:

1946:

20 i 27 de gener; 3, 10, 17 i 24 de febrer; 3 de març; 21 i 28 d'abril; 5 i 19 de maig; 2, 9, 16, 23 i 30 de juny; 7, 21 i 28 de juliol; 4, 11, 18 i 25 d'agost; 1 i 22 de setembre; 20 d'octubre; 3, 17 i 24 de novembre i 15 i 29 de desembre. Total, 31.

1947:

12, 19 i 26 de gener; 2, 9, 16 i 23 de febrer; 9, 16, 23 i 30 de març; 13, 20 i 27 d'abril; 11, 18 i 25 de maig; 1, 8, 15, 22 i 29 de juny; 6, 13, 20 i 27 de juliol; 3, 10, 17, 24 i 31 d'agost; 7, 14, 21 i 28 de setembre; 5, 12, 19 i 26 d'octubre; 2, 9, 16, 23 i 30 de novembre i 14 de desembre. Total, 45.

1948:

18 i 25 de gener; 8, 15, 22 i 29 de febrer; 7 de març; 18 i 25 d'abril; 9, 16 i 30 de maig; 13 de juny; 11, 18 i 25 de juliol; 8, 15, 22 i 29 d'agost; 5 i 12 de setembre; 10, 17 i 24 d'octubre. Total, 25.

1949:

23 de gener; 6, 13 i 20 de febrer; 20 de març i 24 d'abril; 8 i 15 de maig; 26 de juny; 17, 24 i 31 de juliol; 7, 14 i 28 d'agost; 4, 11 i 18 de setembre; 6 d'octubre, i 11 i 18 de desembre. Total, 21.

1950:

8 i 22 de gener; 5 de març; 14, 21 i 28 de maig; 4, 18 i 25 de juny; 23 i 30 de juliol; 16 i 27 d'agost; 3 i 24 de setembre; 1, 8, 15 i 22 d'octubre; 12, 19 i 26 de novembre. Total, 22.

1951:

21 i 28 de gener; 4, 11, 18 i 25 de febrer; 4 i 11 d'emarç; 1, 8, 15 i 29 d'abril; 6, 13 i 20 de maig; 10 i 17 de juny, 29 de juliol; 5, 12, 19 i 26 d'agost i 2 de setembre. Total, 23.

3.3. *Notícies actuals*

Aquest apartat inclou varies seccions:

3.3.1. *Moviment demogràfic*

Anualment es fa recompte del moviment parroquial: bateigs, casaments, defuncions. Tanmateix, quan es produeix un fet d'aquests, és anunciat en el seu moment en el full. A més, s'hi esmenten les misses d'aniversaris de defuncions.

3.3.2. *Rifes*

Es dona compte, també, dels agraciats amb figuretes del Nen Jesús i d'altres, amb motiu dels sorteigs que s'efectuen entre els qui van a catecisme o col·laboren d'una manera específica amb la Parròquia.

3.3.3. *Benediccions*

Quan algú s'ha construït una casa o s'ha comprat un cotxe o una embarcació «de recreo» o un pati aquàtic, etc., també se n'anuncia l'oportuna benedicció; així mateix, la de les imatges del Sagrat Cor que alguns nous matrimonis installen a les seves llars.

3.3.4. *D'altres notícies d'actualitat*

En aquest apartat, el més extens, hi ha les notícies i els comentaris relacionats amb la vida del poble i les seves activitats. Són els fets històrics —uns, importants; d'altres, no tant— que es van produint. Fer-ne una tria, ara, hauria representat passar pel sedàs de qui no ha viscut aquella època, uns fets que, per a aquells que els van viure, tenien una transcendència i una significació evidentment diferents a la valoració que avui se'ls pugui donar. Per tant, hem cregut més oportú fer una relació cronològica dels petits i grans esdeveniments, i comentar només aquells a qui l'autor dels fulls dona major importància —a jutjar per l'espai que els dedica i el to de les paraules emprades—, i d'aquells altres, la importància dels quals la hi hem donada nosaltres.

1946:

10.02 — A causa dels temporals de mitjan gener, la teulada de l'ermita de sant Antoni ha sofert greus desperfectes, que ja han estat reparats.

— Es van recuperant objectes per al Museu Parroquial.

- 17.02 — Del 6 al 19 de març, celebració de la Santa Missió.
- 03.03 — L'inici de la Santa Missió està previst per a les 8 del vespre. Feligresos, autoritats i jerarquies aniran a rebre els missioners en processó, amb ciris.
- 10.03 — Descripció de l'entrada triomfal de la Sta. Missió. El poble s'hi va abocar de ple. Ara els espera tota una setmana de misses, conferències especials, alocucions, sermons, rosaris, etc. El dia de sant Josep va combregar el 70 % de la població.
- 31.03 — Dins dels actes de cloenda de la Sta. Missió, el dia de sant Josep es va col·locar i beneir la creu de la plaça de l'Església, situada al mateix lloc on havia estat l'anterior —datada del 1851—, que fou destruïda durant la passada guerra. Va ser feta als tallers Melendres, de Tarragona.
- 07.04 — Un projectil abandonat al camp mata un tarragoní que el manipulava. El jove altafullenc Pere Plana Pascual, que passava per aquell lloc, va resultar greument ferit.
- 14.04 — Dintre dels actes de la Setmana Santa s'anuncia per al dimarts sant la tradicional cerimònia del salpàs per les cases del poble i barri marítim (la notícia apareix cada any).
- 05.05 — El dia 2, catequistes i escolans varen anar d'excursió al Santuari de Ntra. Sra. de la Misericòrdia, de Reus.
- 12.05 — Cobrament de la quota anual d'1 pta. entre els membres de la Confraria de sant Isidre.
- 07.07 — S'acorda comprar un estendard per a l'Apostolat de l'Oració.
— La Junta del Cementiri fixa en mil pessetes el preu dels 9 m² de terreny necessaris per edificar un panteó.
- 14.07 — Apareixen dues paraules en català: «Crist venç», nom d'un himne que es va cantar a la festa de l'Apostolat de l'Oració.
- 28.07 — S'ha adquirit una reliquia de sant Antoni. S'obre una subscripció popular per comprar un reliquiari.
- 04.08 — La subscripció pro-reliquiari arriba a les 2.330 pts.
- 08.09 — Es venera, per primer cop, la reliquia. El reliquiari, de plata, d'estil barroc, ha estat fet pel joier de Barcelona Sr. Cañellas.
- 29.09 — Es posa al cobrament la quota anual de la Confraria del Roser, que puja 1 pta.
- 20.10 — Els Viladomat que representen sant Pere i sant Pau han estat restaurats per Pilar Montagut, i seran col·locats a les portes de la sagristia del Santíssim.
- 01.12 — Uns joves han inaugurat uns cercles d'estudis, desitjosos d'una major cultura i perfeccionament moral.

1947:

- 12.01 — Es passarà a cobrar a domicili la quota d'1 pta. entre els membres de la Confraria de sant Sebastià.
- 27.04 — «Nostra dolça Moreneta», segona expressió catalana que apareix en els fulls. Se celebrarà un trisagi marià, sermó i cant del Virolai.
- 11.05 — Amb motiu de la propera festivitat de sant Isidre, es passarà a recollir, com de costum, el llevat de taula.
- 01.06 — Diada de Corpus: S'estrena un tàlem adquirit amb l'aportació dels feligresos.
- 15.06 — Els dies 10, 11 i 12, uns feligresos, el rector i escolans, han fet una estada a Montserrat.
- 22.06 — Es compren diversos objectes per al culte.
- 06.07 — El 8 de setembre la «comarca de Tarragona» (?) oferirà una llàntia votiva a la mare de Déu de Montserrat. L'aportació que ha de fer la Parròquia és, com a mínim, de 300 gr. de plata. La rectoria admet donatius —en metàl·lic o en objectes de plata— per a l'ofrena.
- Demà es dirà una missa a sant Antoni, oferta per les operàries de la Pirotècnia Inglada en acció de gràcies per no haver-hi hagut cap desgràcia personal en l'explosió del dia 2 al taller dels Munts.
- 10.08 — Per a la llàntia votiva s'han recollit 420 grams de plata i 95 pts.
- A petició de moltes persones es fa una relació dels tocs de campanes per als diversos actes religiosos. Aquesta relació continua en els fulls dels dies 17 i 24. Valdria la pena que algú es dediqués a fer un estudi seriós sobre aquest tema, tot establint comparacions amb els tocs d'altres indrets.
- 19.10 — El paleta i el fuster han fet obres d'envergadura a l'ermita de sant Antoni.
- 09.11 — Per la festa major es continua el costum, que s'havia perdut, de passar el llevat de taula a fi i efecte de recollir donatius per a les despeses de l'Església.
- 11.11 — El reliquiari de sant Martí, de plata, ha estat restaurat, i se li ha afegit un peu del mateix estil i metall.
- 16.11 — S'han efectuat obres de reparació a la teulada, bòvedes i interior del temple, i a la façana. S'ha pintat i restaurat la reixa del baptisteri.

1948:

- 22.02 — Entre els components dels cercles d'estudis s'ha suscitat la idea de fer una biblioteca parroquial, i es demanen donatius per a l'adquisició de llibres.
- 04.04 — Uns estiuejants han organitzat una cantada de caramelles, i les 213 pts. recaptades les ofereixen per al catecisme parroquial.
- 23.05 — Es projecta construir de nou el retaule de l'altar major, tal i com havia estat. El pressupost puja 400.000 pts.
- 06.06 — Comença a funcionar la Biblioteca Parroquial i s'estableix una quota de 25 cèntims per a cada llibre prestat.
— El jovent reparteix una carta anunciant que el Rector passarà per les cases a recollir donatius per a la reconstrucció de l'altar major.
- 03.10 — S'inicien les obres de l'altar major amb la pavimentació, de jasp. Ben aviat es col·locarà l'altar, de marbre.
- 24.10 — L'altar i els àngels de talla ja han arribat, com també la barana del presbiteri. Tot és a punt per a la seva col·locació.
- 21.11 — Per sant Martí s'ha estrenat i beneït l'altar major. En un forat s'ha col·locat una ampolla dins d'una caixa de zenc, amb unes monedes de l'època i un document.
- 26.12 — A la darrera reunió general de les Filles de Maria es prengué l'acord de comprar un estendard. Per a recaptar fons es rifa una panera de Nadal.

1949:

- 02.01 — Per a la nit del dia 5 s'anuncia l'arribada de la Cavalcada dels Reis d'orient.
- 09.01 — Descripció de la magnífica cavalcada, la primera —segons aquests fulls— que es veu a la vila. Venia de Tarragona, i fins i tot congregà gent dels pobles de la rodalia.
- 27.03 — Per al proper 3 d'abril, dia del sant Pare, es recolliran donatius per a ofrenar-li «una potentíssima Emisora de radio a fin de que su augusta palabra pueda llegar a todos los fieles del universo» (es varen recollir 425 pts.).
- 17.04 — En la festa del dimarts de pasqua, la Schola Cantorum interpretarà la Missa de sant Agustí, del mestre Sancho Marraco. Bé que no ho havíem esmentat abans, aquest cor participa en d'altres funcions religioses. La Schola Cantorum estava com-

posta per una desena d'homes, aproximadament i, segons referències, cantaven molt bé. En temps de Mn. Modest Bernat, antecessor de Mn. Quintana, ja existia.

— L'altar major ja està acabat del tot.

08.05 — En les notes històriques es parla de Mn. Joan Dalmau (que va ser rector l'any 1906), el qual concebé el projecte de convertir la plaça de l'Església en un gran dipòsit d'aigua de pluja per *fornir* tota la població. Morí al cap de dos mesos i el projecte no tirà endavant.

15.05 — La confraria de sant Isidre vol restaurar el sant Sepulcre, que surt per les processons de la Setmana Santa.

28.08 — El 4 de setembre s'oferirà la llàntia votiva a la Verge de Montserrat.

06.10 — El cardenal Arriba y Castro fa la visita pastoral.

09.10 — El rector qualifica d'«apoteòsica» la visita del Cardenal, i la seva descripció ocupa quatre fulls. Va confirmar 106 nois i noies.

27.11 — S'han revisat i reparat els dos parallamps del temple.

1950:

09.01 — Per segona vegada s'organitza la cavalcada dels Reis.

29.01 — Gaietà Magriñà, aleshores seminarista, rep la tonsura clerical i els ordes menors.

19.02 — A causa de les fortes ventades del dia 6, la Creu del Comunitador sofrií desperfectes, que han estat restaurats.

— El rector es proposa restaurar la custòdia, molt malmesa d'ençà de la guerra. S'accepten donatius en metàl·lic, objectes de plata, or, etc., per a aquest fi. (D'aquesta recaptació, no tothom en serva un bon record).

04.06 — La custòdia ja està restaurada i s'estrenarà el dia 8, festivitat de Corpus.

02.07 — El dia de sant Pere, el seminarista Gaietà Magriñà ha rebut l'orde del subdiaconat.

09.07 — El dia 7 va ser beneïda pel Cardenal la «Cooperativa Alpargatera Altafullense».

30.07 — Es compra un estoig en forma de tríptic per guardar la custòdia.

10.09 — Després de la Missa de demà, hi haurà un gran festival, a l'ermita, a càrrec dels nens i nenes de catecisme i escoles. Per primera vegada hi haurà exhibició de «ball de bastonets».

- S'obre una subscripció per comprar una imatge de sant Martí per a l'altar major, semblant a la que hi havia.
- 24.09 — Amb la restauració del copó que l'any 1832 havia regalat el Marquès, queden restaurats tots els vasos sagrats i objectes de culte de la Parròquia.
- 15.10 — El passat dia 8 es beneí la fàbrica «Cintera del Gayá».
- 05.11 — Per la diada de Tots Sants, amb motiu de la definició dogmàtica de l'Assumpció de la Verge, Altafulla visqué una gran festa. Del guarniment floral de carrers i església, ens n'han pervingut fotografies que parlen per elles soles.
- 10.12 — Es fa saber que s'està acabant de restaurar la imatge de santa Llúcia.
- 31.12 — Gaietà Magriñà fou ordenat diaca la vetlla de Nadal, a Reus.
- 1951:
- 18.02 — S'han efectuat obres de reparació a l'ermita, dependències i teulada, com també a l'església.
- 18.03 — Mn. Gaietà Magriñà, ordenat sacerdot el dia 10, oficiarà demà la seva primera Missa a Altafulla.
- 27.05 — El diumenge passat es beneí l'estendard de les Filles de Maria.
 - A la capella del Baptisteri es col·loca una pintura que representa el bateig de Jesús al Jordà.
- 03.06 — Descripció de l'estendard, fet a València.
 - Excursió dels assistents al catecisme, al santuari de Ntra. Sra. del Vinyet, a Sitges.
- 08.07 — Els membres d'Acció Catòlica, nous protectors de la Biblioteca Parroquial, en redacten el catàleg.
- 15.07 — Recomanacions sobre la forma de vestir —dones i noies— dintre de l'Església.
- 09.09 — Es procedirà a la restauració dels vuit fragments de Viladomat que queden, i se'ls comença a descriure, descripció que s'allarga fins als fulls del 16 i el 23.
- 23.09 — La imatge de santa Llúcia ja està restaurada.
- 07.10 — L'altar que hi havia a l'antic oratori de ca mossèn Porta, a la Barceloneta, s'arregla per a poder-hi col·locar la imatge de santa Llúcia.
 - Els Viladomat, restaurats per la srta. Pilar de Montagut, són col·locats a la capella del Santíssim.

- 14.10 — Mossèn Ramon Quintana s'acomia. El dia 7 ha rebut el nomenament de Beneficiat de la Catedral i demà, dia 15, ha de prendre'n possessió.
- 21.10 — Nomenament de Mn. Miquel Amorós com a nou rector. Fins ara ho havia estat de Duesaigües i encarregat d'Argentera.

4. DISTRIBUCIÓ, PREU, TIRADA

Els Fulls Parroquials eren distribuïts a domicili per unes quantes nenes. De fet no es cobraven, sinó que hom solia donar la voluntat. Aquesta voluntat era de dos rals al mes, pel cap baix, tot i que hi havia qui donava una pesseta, i fins i tot sis rals.

Pel que fa a la tirada, la impremta Torres i Virgili de Tarragona, i la Recasens, a Montblanc, en feien sobre uns vint mil per a tota l'arxidiòcesi, dels quals, quatre-cents o cinc-cents eren els que s'imprimien amb material altafullenc.

A part de la Parròquia de sant Martí, d'Altafulla, n'hi havia d'altres que, ocasionalment, també dedicaven la quarta plana a notícies del seu àmbit, i unes quantes que ho feien setmanalment, com aquí. D'entre aquestes, mossèn Florenci Giralt recorda les de Riudoms, Falset, Constantí, Sta. Coloma de Queralt, Montblanc, sant Pere, de Reus; sant Joan, de Valls, i sant Joan, de Tarragona.

5. L'AUTOR

Ramon Quintana i Argilés nasqué a Arbeca el 24 de juny del 1900, i morí el 18 de maig de 1982.

Es doctorà en Teologia i Dret Canònic a la Universitat Pontifícia de Tarragona. Mentre feia els estudis exercí de Vicari a Altafulla, amb mossèn Llombart.

El 1934, i enviat pel Cardenal Vidal i Barraquer, mossèn Quintana fa uns cursets especials d'Acció Catòlica i Acció Social a la Casa del Consiliari, a Madrid.

Viatja a França i Bèlgica, junt amb el que seria el cardenal Tarancon i d'altres, per conèixer de prop com funcionen els cercles d'estudis i de formació religiosa i els centres socials d'aquells països.

Quan esclata la guerra estava fent exercicis a Vallvidrera, i s'interna a Barcelona, on exercí sempre —com podia— el seu ministeri.

Mn. Ramon Quintana i Argilès (Arbeca, 1900-1982).

Pels volts de sant Josep del 38, cau presoner, i passa vuitanta dies a les presons de turment anomenades txeques, d'on se'l pot fer sortir i fa cap a la Model; allí romandrà fins al gener del 1939.

S'està un mes a Barcelona, molt malalt, i després marxa a Arbeca a acabar de refer-se.

Ajuda la parròquia de la Pobla, fins que l'11 de maig del 1944 és destinat a Altafulla, on s'està fins al 14 d'octubre del 1951.

El 15 del mateix mes pren possessió del càrrec de Beneficiat de la Catedral, i el 5 de gener del 1967, el Papa Pau VI el nomena Canonge de la Seu de Tarragona.

6. CONSIDERACIONS FINALS

Si fins ara hem procurat mantenir un to fred i desapassionat, procurarem que aquestes consideracions finals no ens el facin perdre.

En aquests Fulls Parroquials —la visió global dels quals hem intentat dur a terme— l'autor empra un to inflat —que no grandiloqüent. Les seves paraules, senzilles, com el públic al qual van destinades, aprofiten, sens dubte, els coneixements adquirits en els cursets, i intenten contagiar el fervor entusiasta de qui les utilitza. No és d'estranyar, doncs, que, fruit d'aquest corrent encomanadís, l'església es veiés plena, els parroquians assistissin als nombrosos actes religiosos que, per aquesta mateixa causa, es podien fer.

Era un altre temps; havia passat una guerra, i això també es trasllueix en el discurs dels Fulls on, cada cop que ve a tomb, l'autor hi posa una falca: la clàssica de la «revolució marxista, de las hordas», de l'enemic... No sé si el fet de no haver-ho viscut em dóna dret a dir que s'ha de comprendre.

Encara que no hi hagi cap testimoni escrit, l'Anton Magriñà i Salvat, segons el record popular, buscava material i ajudava al rector a confeccionar diverses seccions del full parroquial.

Avui encara es recorda amb satisfacció i gratitud aquells Fulls, i alguns dels que llavors haurien estat titllats d'heretges, els conserven a casa seva, enquadernats, i valoren positivament la tasca duta a terme.

JOAN CARNICER I TORRENT